

Handläggare
Linnéa Lundbäck
Telefon: 08-50810063**Till**
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2025-05-22

Remiss av Förskola i Stockholms stad

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2025/481

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av förskolerapporten Förskola i Stockholm 2024, för yttrande till kommunstyrelsen. Förskolerapporten syftar till att ge en stadsövergripande lägesbild över kvaliteten i såväl fristående som kommunal förskola i Stockholm. I rapporten presenteras både framgångsrika arbetssätt och identifierade utmaningar.

Rapporten är indelad i fyra områden:

- Förskolans förutsättningar i Stockholms stad
- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förvaltningen ser positivt på rapporten som helhet och anser att den bidrar till att skapa en övergripande bild av nuläget i stadens förskolor. Förvaltningen lämnar ett antal synpunkter på rapporten, bland annat att stadens integrerade ledningssystem inte helt stödjer förskolans systematiska kvalitetsarbete samt att rutiner kring orosanmälan borde kunna tas fram på stadsövergripande nivå istället för att hanteras av varje stadsdelsförvaltning. Förvaltningen ser även positivt på flera delar i rapporten, bland annat att förskoleförvaltningen under 2025 ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av Förskola i Stockholm 2024, för yttrande till kommunstyrelsen senast den 28 maj 2025. Övriga remissinstanser inom staden är

samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret, socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Remissinstanser utanför stadens organisation är Stockholms universitet, Södertörns högskola, Kommunal Stockholm, Sveriges lärare Stockholm samt Sveriges skolledare Stockholm.

Ärendet

Kommunfullmäktige har gett förskolenämnden i uppdrag att årligen ta fram en förskolerapport. Förskolerapporten syftar till att ge en stadsövergripande lägesbild över kvaliteten i såväl fristående som kommunal förskola i Stockholm. Rapporten bygger på kvantitativa och kvalitativa underlag som till exempel statistik från Sweco, SCB och Skolverket samt underlag från stadsdelsförvaltningarnas förskoleavdelningar.

I den inledande delen av rapporten Förskola i Stockholm 2024 presenteras statistik som ger en generell överblick över förskolans förutsättningar så som organisation och styrning, resursfördelning, antal förskolor och barn samt andel förskollärare. I analysdelen fördjupas uppföljningen inom tre övergripande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse.
- Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling.
- Förskolans kompensatoriska uppdrag.

Varje område innehåller en bakgrundsdel, en uppföljning för 2024 och en kommenterande del som fångar upp och sammanfattar uppföljningsbehov. Nedan sammanfattas de kommentarer som lyfts i rapporten inom respektive område.

Förskolans förutsättningar i Stockholms stad

Stockholms stad är en kommun med stora variationer, bland annat vad gäller stadsdelsområdenas storlek och invånarnas förutsättningar. Utifrån skillnader i befolkningsmängd finns en variation av antalet förskolor i de olika områdena. En gemensam utmaning för hela staden är det minskade barnantalet som påverkar alla stadsdelsområden.

Tillgången till förskollärare och förskola av god kvalitet beskrivs i rapporten som en viktig skyddsfaktor, särskilt för barn i socioekonomiskt utsatta områden. I rapporten beskrivs att det i staden som helhet finns en relativt hög andel legitimerade förskollärare. Det finns socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelsområden, dock noteras inget tydligt samband mellan socioekonomiskt indexvärde och andel legitimerade förskollärare. Stadsdelsförvaltningarna beskrivs följa upp barngrupper utan tillgång till legitimerad förskollärare och åtgärda detta systematiskt.

Den årliga förskoleundersökningen visar att vårdnadshavare och föräldrar generellt är nöjda med stadens förskolor oavsett regiform.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Förskoleförvaltningen har kartlagt stadsdelsnämndernas systematiska kvalitetsarbete med fokus på uppföljning av förskolans nationella uppdrag. Framgångsrika arbetssätt samt utmaningar har identifierats. Förskoleförvaltningens analys visar bland annat att det finns olika syn på vad kvalitetsbedömningen bör fokusera på; barnens utveckling eller undervisningens utformning. Båda perspektiven beskrivs i rapporten vara viktiga och behövas för en helhetsbedömning av måluppfyllelsen inom de tre aspekterna processkvalitet, strukturkvalitet och resultatkvalitet. Vidare beskrivs att skillnader i hur stadsdelsförvaltningarna organiserar kvalitetsarbetet påverkar vilka åtgärder som tas fram och hur resurserna fördelas inom stadsdelsområdet. Kontinuerliga kvalitetsdialoger mellan och inom de olika nivåerna i styrkedjan bedöms bidra till fördjupad uppföljning, analys och identifiering av förbättringsåtgärder.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Personalens kunskaper i svenska språket beskrivs som en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. I rapporten beskrivs att det inte går att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen, men däremot att lärdomar har dragits som går att använda i det fortsatta arbetet.

Samverkan mellan förskola och skola vid övergångar mellan skolformerna beskrivs i viss grad försvåras av skolformernas organisatoriska skillnader, samtidigt som det konstateras att det finns goda möjligheter att stärka övergångarna. Ett första steg i att stärka arbetet framöver beskrivs kunna vara att stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och förskoleförvaltningen gemensamt utvärderar arbetet med övergång och samverkan. Ett förtydligande i stadens riktlinjer avseende ansvarsfördelningen mellan parterna beskrivs kunna underlätta arbetet ytterligare. Därtill beskrivs i rapporten att återkopplingen från kartläggningen *Hitta språket* bör utvecklas till att bli mer likvärdig i alla stadsdelsområden och ge en mer heltäckande bild av barnens språkliga utveckling.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

I rapporten beskrivs att en framgångsfaktor för ökad inskrivningsgrad i förskolan är relationsskapande arbete och långsiktig samverkan mellan aktörer som möter familjer. För att stödja stadsdelsförvaltningarnas arbete för ökad inskrivningsgrad beskrivs att stadsövergripande rutiner och mätmetoder behöver tas

fram och implementeras. En annan viktig fråga som lyfts fram är inskrivna barns närvaro i förskolan. Hög frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning vilket kan ge negativa konsekvenser. Därtill lyfts ett behov av enhetlig statistikinsamling av barns närvaro i förskolan.

Vidare i rapporten noteras fortsatta skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder. Förskolenämnden ska under 2025 besluta om stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, vilket förskoleförvaltningen menar kan bidra till en mer likvärdig bedömning i staden.

Avseende orosanmälningar beskrivs förskolans roll vara komplex. Orosanmälningar bör enligt rapporten inte bara analyseras utifrån kvantitativa mått utan även sättas i relation till de förebyggande insatser som förskolan gör för att stötta barn och familjer innan en orosanmälan görs. Rutiner kring när och hur anmälan ska göras, samt skyddsrutiner för personal, behöver enligt rapporten förtydligas. Det behövs även förbättrad metod för insamling av statistik för att kunna förbättra analysen av orosanmälningar.

Ytterligare ett utvecklingsområde som lyfts fram i rapporten handlar om samverkan mellan förskola och andra myndigheter, särskilt socialtjänst och socialförvaltning. Det handlar både om att förstärka och fördjupa samverkan om främjande och tidiga insatser så att färre barn hamnar i en situation där orosanmälan behöver göras, men även om att utveckla likställiga system och rutiner för när en orosanmälan ska göras och hur återkopplingen ska ske. I rapporten beskrivs att samverkan mellan förskola och socialtjänst samt andra myndigheter behöver utvecklas och förstärkas på ett sätt som tillvaratar styrkan och flexibiliteten i stadsdelsförvaltningarnas lokala samverkan samtidigt som den organiseras mer likställigt över staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på rapporten som helhet och anser att den bidrar till att skapa en övergripande bild av nuläget i stadens förskolor.

I rapporten framgår att deltagandet i en förskola av god kvalitet är en viktig skyddsfaktor, särskilt för barn som lever i socioekonomiskt utsatta områden. Det beskrivs vidare att forskning visar att tillgång till legitimerade förskollärare är en viktig faktor för god kvalitet i förskolans undervisning och utbildning. Trots att stadsdelsområdenas socioekonomiska indexvärde varierar noteras inga tydliga mönster mellan indexvärdet och andel legitimerade förskollärare. Förvaltningen instämmer därför i förskoleförvaltningens kommentar om att det finns skäl att resonera kring kommunfullmäktiges målsättning för andel legitimerade förskollärare och huruvida ett gemensamt mål för samtliga stadsdelsnämnder skapar förutsättningar för likvärdighet i staden som helhet.

I rapporten konstateras att det i staden som helhet finns en relativt hög andel legitimerade förskollärare. Målsättningen för Stockholms stad är att öka andelen från föregående år. Enligt statistiken som presenteras i förskolerapporten var andel legitimerade förskollärare (av totalt antal anställda) 37,3 procent i augusti 2024 för de kommunala förskolorna i staden, vilket är en ökning från 36,7 procent år 2023. Att staden uppnår målet om att öka andelen legitimerade förskollärare är positivt. Förvaltningen menar dock att det vore bra att ställa stadens tillgång i relation till andra kommuners målsättning och tillgång för att kunna jämföra huruvida tillgången kan anses som hög.

Förvaltningen instämmer i att förskoleundersökningen, tillsammans med andra undersökningar och resultat, utgör ett viktigt underlag för kvalitetsuppföljningen i förskolan. Resultaten från förskoleundersökningen är relevanta för att fånga den faktiska bilden av vårdnadshavares upplevelser i frågor som rör trygghet och samverkan. Förvaltningen instämmer i förskoleförvaltningens kommentar kring huruvida vårdnadshavarna kan svara på frågor som handlar om undervisningens kvalitet. Förvaltningen anser att det kan vara problematiskt att använda svaren från dessa typer av frågor som ett faktiskt resultat eftersom det förutsätter att vårdnadshavarna som svarar på undersökningen har en långtgående förståelse för vad kvalitet i undervisningen innebär och hur den på bästa sätt ska utformas.

Förvaltningen delar inte den bild av stadens integrerade ledningssystem som beskrivs i rapporten. Förvaltningen anser att systemet inte helt stödjer förskolans systematiska kvalitetsarbete, utan att det måste kompletteras med andra uppföljningsmetoder samtidigt som det inom ramen för ledningssystemet är svårt att följa upp de nationella målen. Förvaltningen ställer sig därför positiv till att det i rapporten anförts ett behov av att särskilja det kommunala

och nationella uppdraget, där det nationella uppdraget behöver utgå från statens nationella kvalitetssystem med tillhörande framgångsfaktorer, delmål och indikatorer.

Vidare håller förvaltningen med om vikten av kvalitetsdialoger för att analysera och utvärdera måluppfyllelsen samt att dialogerna har fokus på resultatanalys och inte blir en redovisning av genomfört arbete. Utifrån ett likvärdighetsperspektiv anser förvaltningen att förskoleförvaltningens arbete med att ta fram ett system för stadsövergripande kvalitetsuppföljning i samråd med stadsdelsförvaltningar är avgörande.

I rapporten beskrivs att det fortsatt finns skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningen ser positivt på att förskoleförvaltningen under 2025 ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd. Detta anser förvaltningen kan skapa bättre förutsättningar för att arbeta likvärdigt över staden i förskolans kompensatoriska uppdrag, samtidigt som det skulle skapa bättre förutsättningar att följa upp och analysera arbetet för staden som helhet.

Samverkan mellan förskola och socialtjänst utgör en viktig del i det främjande arbetet för att säkerställa tidigt stöd och trygga uppväxtvillkor för alla barn. Förvaltningen delar bilden som framkommer i rapporten om att det finns behov av att stärka samverkan, både på lokal och övergripande nivå. Förvaltningen ser att en stadsövergripande organisering skulle kunna förstärka arbetet ytterligare genom att tydliggöra det gemensamma uppdraget som förskolan och socialtjänsten har i det förebyggande arbetet. Därtill anser förvaltningen att det vore önskvärt att rutiner för hur orosanmälan ska göras tas fram på stadsövergripande nivå istället för att hanteras av varje stadsdelsförvaltning.

I kartläggningen av stadsdelsnämndernas kvalitetsarbete, med fokus på uppföljning av förskolans nationella uppdrag, visar analysen i rapporten att det finns olika syn på vad kvalitetsbedömningen bör fokusera på; barnens utveckling eller undervisningens utformning. Förvaltningen vill i detta sammanhang tillägga att det också finns olika syn på vilka tecken som visar på barns förändrade kunnande.

I rapporten beskrivs även vikten av att erbjuda medarbetare kompetensutvecklande insatser i svenska språket samt vilka effekter insatserna ger. Förvaltningen vill tillägga att det, förutom det som nämns i rapporten, också ger positiva effekter i form av medarbetares förmåga att samverka och kommunicera med hemmen och tillgodogöra sig information som främjar möjligheterna att

utvecklas inom sitt uppdrag samt bidra till verksamhetens utveckling.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Förskola i Stockholm 2024
2. Framställan – Förskola i Stockholm 2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-05-06
Maria Härenstam, Avdelningschef	2025-05-06